

БРОЈ 10 ДЕПТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Ђ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке на-
плаћују се по погодби.Редакција је у улици
Франковој бр. 20.Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

Побуна се шири

Цирих, 16 окт.

Пољски социјалиста Радек, која је последњих дана допутовао, преко Немачке, из Штокхолма у Швајцарску потврђује у „Фолкерхту“ вести о побуни на 3 немачке ратне лађе, које су се налазиле у Килу и Вилхелмсхafenу. У Килу је било ухапшено око 100 агитатора. 5 септембра стрељан је мрнтар Рајхниц, кога је војни суд осудио на смрт. Стрељао га је вод у коме је он служио. Радек тврди, да се револуциоарни покрет и даље шири у Немачкој марини и у сувоземној војсци. У почетку рата није било у немачкој војсци војних бегунаца, а сада их има на стотине хиљада. Стотинама младих раденика избегавају војну дужност и стварају удружења, публикујући револуционарне памфлете. Покрет се шири међу радничким масама. У Килу су власти употребиле против демонстраната митраљезе и 4 топа. У Хамбургу пешадија није хтела да употреби силу против демонстраната те је морало бити хитно дозвана коњица из Мекленбурга. У Хановеру војска се братимила са демонстрантима, а у Тирингији су и жене морале да одговарају пред војним судом.

Амстердам, 16 окт.

»Белгише Тагеблат« пише да је у Остенде избила побуна. Стрељано је 30 морнара. Морнари одбијају да се укрцају на сумарене.

Цирих, 16 октобра

Рудолф Гладпелдер, немачки марински поручник, који је учествовао у побуни у Вилхелмсхafenу, успео је да побегне у Швајцарску. Ту је изјавио дописнику њујоршког листа „Евинг Сајн“, да је побуна избила 31. августа и да је трајала до ноћи.

Посада са 25 ратних лађа — око 12.000 људи — разоружала је адмирала и 50 официра, затим је запалила касарне, хангаре Цепелина и докове; динамитом је уништила 5 лађа, које су биле у грађењу и све грађе у пристаништу. Касно у ноћ, по доласку јаких одреда пешадије, побуна је била угушена у крви. Побуњеници су били, у правом смислу речи, кошени митраљеском ватром, и многи су од оних, који нису успели, да се одмах повуку на своје лађе, убијени или рањени.

ЧЕСИ ПОБЕЂУЈУ

(Од нашег нарочитог дописника).

Цирих, 4 октобра.

У Прагу су биле тако велике манифестије у почаст Крамаржу, да је морала и војска интервенисати. Најпопуларнији чешки народни посланик, првак чешке националне независности, јуче је по други пут дошао у чешку престоницу; на станицу су га чекале десетине хиљада народа. Сва политичка друштва пожурила су на станицу, да га поздраве. У ходницима станице поздравили су га добро дошлијима народни посланици и представници младочешке странке и чланови чешког народног позоришта. Изасланство жена поклонило му је букете цвећа. Крамарж је био јако дирнут и заблагодарио је свима обративши се председнику екзекутивног одбора младочешке странке потсетио га на онај дан, кад је морао

напустити Праг и да иде у затвор.

»Кад је воз изашао из ове станице — рекао је он — било ми је забрањено да гледам кроз прозор. Па ипак ја нијам отишао одавде малодушан већ јак и свестан да ће се вратити срећнији дани, када ће се обистинити нада у бољу будућност. Ова нада није била лажна, и, ако је наша нација свесна онога што треба радити и ако устраје и даље на путу ка свом циљу, ми ћемо Божјом помоћу и до ћи до њега.«

Кад је после говора Крамарж ушао у кола, маса народа је испрегла коње и вукла је кола све до хотела. Крамарж је после тога био присијен да поново, са балкона хотела говори народу.

Мало доцније отишао је Крамарж у своју ви-

лу, где су га дочекали општински одборници у име становништва кварта Храдчинског. Непрегледна маса народа певала је пред вилом националне песме, а затим се у мањим групама упутила певајући према народном позоришту и у Фердинанд штрасе, где је, касно у ноћ, навалила војска и растерала народ.

ЗВЕЗДИЦЕ

Обично трговци зато објављују да имају ову или ону робу да би је продали и да би купци дошли. А један наш магацин гледа да огласима наговори публику да дође први пут тек онда, кад он распродаде робу. Али се бар теку пријатељи.

Гарантута

ПРОГЛАС ПОЉАЦИМА

Чикаго, 15 окт. Управа Централног Пољског Комитета у Америци упутила је овај проглас америчким Пољацима:

Пољаци,

Провијење је хтело, да се на дан стогодишњице смрти Кошћушкове образује пољска народна војска на континенту где се овај храбро борио за слободу.

Француска је дала живот тој војсци и понудила јој своју помоћ и заштиту. Француска не тражи жртве у крви Пољака; она, и без наше скромне помоћи, располаже са преко пет милиона бораца који се сада боре за њену одбрану. Француска, која је на челу цивилизације и која је као и Пољска била често бранилац потлачених, заинтересована је за оно, за шта су и сви људи који воле слободу, за ову борбу светlosti против мрака, права против насиља.

Велики и мали народи већ су ангажовани у овој борби, а и Сједињене државе су се придружиле Француској и њеним Савезницима.

Срамота би било када се не би и пољски народ придржao овом узвишеном са-vezu braniliaca čovječanstva.

БОРБЕ У МАЂЕДОНИЈИ

Цирих, 16. окт.

Немачки извештаја са мајданског фронтајавају, да су Бугари напустили неколико села, које су заузеле енглеске трупе.

Бугари у своме извештају ограничили су се да јаве само то, да је у последње време настала интензивнија пешачка борба у долини Струме.

Пошто до сада других извештаја нема, то се мисли, да су Бугари били присиљени да напусте она села у долини Струме, која су Енглези били евакуисали прошлог јуна због малије. У последње време ту су се водиле јаче борбе.

ПРУСКИ ЛАНДТАГ

Цирих, 16 окт. Поновно је отворен пруски Ландтаг. Седнице ће бити врло интересантне, пошто ће се расправљати о изборној реформи. Седнице је отворио председник Шверин и укратко се осврнуо на војничку ситуацију на разним фронтовима. Затим је додао, да се непријатељи Немачке јединога дају у то, да ће Немачку, и поред свих њених успеха на бојном пољу, срушити унутрашње борбе. „Али, каже он, и поред немилих појава од прошле недеље, и та ће им нада пропасти.“

ЈЕДАН ВАЖАН ГОВОР

Лондон, 16 окт.

У енглеском парламенту поднесено је неколико интерпелација, из којих се јасно види рђав пријем, на који је Папинаnota о миру најшла у енглеском народу, који је сав састављен од англиканаца и протестаната. Овом је приликом Роберт Сесил изјавио, да су Северне Сједињене државе послале свој одговор на Папину ноту без претходног договора са силама из Споразума, што најбоље показује чврсту вољу

Америке, да истраје до потпуне победе. Овом приликом је лорд Сесил најкатегоричније опорвога све гласове, које се шире о неким тобожњим тајним преговорима о миру преко Ватикана.

НЕУСПЕЛА ИНТРИГА

Берн, 16 окт. У Бечу се сматра, да је прошао рок, који је Чернин поставио Споразуму, да отпочне преговоре о миру.

Према „Бечком Кореспонденцију Бро-у“, аустријски листови пишу, да је иза последњих изјава лођа Цорца, Аскита и Рибо-а пацифистичка акција Централних Сила привремено немогућа. Тиме, што Споразум није прихватио понуду о миру, настале су — додаје званична агенција — такве прилике, глог којих је Чернин предвидео ревизију циљева рата.

Дакле, Аустрија се враћа на програм о миру са алексијама, са исправком свих граница и са ратном оштетом.

ПОБЕДА НА ЕНИ

Лондон, 16 окт. „Моринг Пост“, говори о битки код канала Ене, каже да је ова битка најважнија у 1917. јер је пораз који је непријатељ ту претрпео, врло озбиљан.

Дописник „Тајмса“ пише: „Никада још ни једна војска није била тако опкољена, као сада немачка војска на југу Ене. Никада још немачка војска није била тако тучена као данас. Французи врше нове нападе и освајају све објективе.“

ЈУГОСЛОВСКИ У АМЕРИЦИ

Југословенска Канцеларија у Америци у последње време живо ради на једнојјакој организацији својих поверијеника. До сада је изабрано преко 320 лица Срба, Хрвата и Словенаца у 180 разних места, у 28 разних држава Америчке уније. Ова организација није још ни издалека потпуна. Већина ових поверијеника дала се одмах на посао, и већ је стекла великих заслуга за нашу народну ствар у Америци.

Поверијеници су примили упутства, према којима су дужни у свако доба да буду на услуги федералним властима, када се ове обрате; да извештавају Југословенску Канцеларију с времена на време о приликама и потребама нашег народа.

Целокупна југословенска

штампа, радији на узвишенују ствари нашој и наших великих савезника, пропагира свим симболима у народу уписивање америчког „Зајма Слободе“. Сада „Заједница“ уписала је бонова за 100.000 долара. „Заједница“ је добровољно хватско друштво са 45.000 чланова, 500 подржана у 45 држава.

Југословенски Соколски Савез у Америци настао је да скупи што већи број добровољаца. Тај покрет показује већ лене успехе. До сада се уписало преко 200 сокола-добровољаца, од тога Словенаца и Хрвата је 158. Дваестак од ових добровољаца ступило је у америчку војску, а остали иду на српски фронт.

Југословенски Соколски Савез ставио је себи у задатак да прибира добровољце пр-

венствено међу америчким Хрватима и Словенцима: а за Србе постоје нарочите организације које врше тај посао.

Ови први успеси оправдавају апел Савеза да сву југословенску јавност, да му буде од помоћи да изврши на потпун и достојан начин свој највиши задатак, који се састоји у томе: да окупи, припреми и крене у борбу југословенску соколску добровољачку војску, у којој треба да је окупљено све што је младо и здраво међу Србима, Хрватима и Словенцима у Америци.

Како многа наша браћа жеље да се после рата врате у своју домовину, то се спрема образовање једног нарочитог одбора под именом: «Југословенски Одбор за препород домовине». Главни задаци овога одбора биће: да дозна ко од Јељевог народа жељи да се врати у домовину; чиме жељитамо да се бави, и којим је радњама вешт.

На основу таквог пописа упутиће се појединци да се усаврше било у пољопривреди, било у пословима трговачким и индустријским, као најпотребнији.

Лист «Словенски Свет», који издаје Југословенска Канцеларија ради пропаганде словенске мисли међу Словенима растура се у 3000 примерака.

Југословенска Канцеларија примила је преко 200 писама из Русије. То су писма наших дничних југословенских добровољаца, који су окупљени око генерала Живковића. Тим је испуњена давнаша жеља Југословенске Канцеларије, да помогнути саобраћај између наших у Русији и нашег народа у Америци.

ПОСЛЕДЊИ ПОКУШАЈ

Лондон, 16 окт.

«Тајмс» пише да су Немци потпуно евакуисали источни фронт. Велики број возова, пуних свежих трупа, прелази Белгију и иде да појача фландијски фронт и фронт на Ени.

Поред овога, Аустријанци су повукли са галицијског фронта преко 15 дивизија и послали их на Сочу. Централне силе рачунале су на мир на руском фронту, те да могу затити ударац на другим фронтовима.

Аустријанци су предузели офанзиву само да би зауставили победоносну француску офанзиву на Ени.

ПОЕНКАРЕ—КЛЕМАНСО

Париз, 16 окт.

Најважнија вест у данашњој француској политичкој хроници јесте измирење Клеманса са Поенкареом.

Клеманс никако није могао да опрости Поенкареу, што није хтео да повуче своју кандидатуру и да уступи председничко место радикалном кандидату, и ако га је Клеманс, као председник једног изасланства, био свечано

на то позвао. Клеманс је човек истрајан и није штедео Поенкареу ни у овим данима „Светог јединства“. У свим његовим критикама избијају је његов лични осећај, стога је изгледао врло строг и неумољив. Због оваквог његовог држања, сматрало се за немогућно да он под данашњим оконостима дође на владу.

Вести о измирењу Клеманса са председником Републике, више су се пута проносиле, али нису биле истините. Његови су пријатељи жалили, што до тога измирења није могло да дође и трудали су се да отклоне све узроке неспоразума. Њихова је акција била олакшана популарношћу, коју је стекао Клеманс сојим смелим говором у Сенату, којим је открио скандал „Боне-Руж.“

Сад је збила дошло до измирења заузимањем Пишионовим и оно је произвело велики утисак у политичким круговима. Сви говоре, да је једино повратак Клеманса на владу у стању да измене расположење посланика према влади.

НА МРТВОЈ ТАЧКИ

Царих, 16 окт.

Криза у Немачкој још је увек на мртвој тачки. Непрестано ничу кандидати, да наследе Михаелиса.

Штутгартски „Најес Тагеблат“ набраја неколико кандидата, спомиње: Солфа, садашњег државног секретара за колоније; Вермута, бившег секретара финансија и садашњег председника берлинске општине; шта више говори се и о могућности, да наследе Михаелиса и један принц из неке владајуће куће из Јужне Немачке.

Кад се узме у обзир да лист „Германија“ саветује Михаелису, да одступи, онда су Михаелису дани избројани, јер је познато, да околина чији је лист „Германија“, не даје лако такве савете човеку, који би био у моћи.

НА АЛПИМА

Рим, 16 окт.

Агенција Стефанија јавља: Непријатељ врши нападе са великим жестином код висоравни Бајњице. Непријатељ је претрео стражовите губитке, пошто је нападао у компактним мајама. Преко пет аустријских дивизија учествовало је у нападу на Јулијанске Алпе и око хиљаду топова бомбардовало је наше положаје. Битка се наставља са жестином, али без никаквих резултата.

ИЗЛИШНЕ ПРЕТЊЕ

Милано, 16 окт.

„Коријер дела Сера“ добио је овај извештај из Лондона: Један немачки радиограм јавља о проширењу сумаренског рата на обале Сједињених држава, Канаде и Кубе.

Ова вест није ни најмање узбунила америчку јавност. Једна депеша из Вашингтона јавља, да амерички адмиралитет има вере у мере против

сумарена, мере које је америчка флота усвојила још пре више месеци. Из поузданог извора сазнаје се, да је већ Немачка покушала у више махова да пошаље у америчке воде јаке сумаренске ескадриле, али без успеха.

СУМАРЕНСКИ НАПАДИ

Рам, 16 окт.

Агенција Стефанија јавља: „Последњих дана две наше трговачке лађе издржале су жестоку борбу са непријатељским сумаренима.“

Једна од ових лађа налазила се на сред Океана, кад ју је напао један сумарен велики тонаже, који је имао четири топа. И ако је лађа била погођена непријатељским торпедом, она је отворила топовску ватру на сумарен и напуштала га у бегство. У овој борби погинула су на лађи тројица а четворица су рањена.

Друга лађа близу обале Киренанке вештим маневрисањем избегла је торпед и отворила топовску ватру на сумарен. Сумарен је погођен и мисли се да је потонуо.“

ФРАНЦУСКИ ЗАЈАМ

Париз, 16 окт.

Буџетна комисија у Скупштини и финансијска комисија у Сенату саслушале су извештај министра финансија Клоца о зајму који ће се сутра поднети скупштинском одбору. Овај зајам неће бити истог типа као и ранији. Емитоваће се ренте од 4 од сто а упис ће се ограничити на 10 милијарди.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

БИТОЉ ПОД ВАТРОМ

13. окт. мес. непријатељ је опет тукао Битољ избацивши на варош 118 граната, од којих је рањено једно лице а оштећено је 32 куће.

У ПЕНЗИЈУ

Званичне новине објавиле су указ којим се ставља у пензију секретар београдског Универзитета Димитрије Новаковић.

ВЕЛИКИ СУД

За судију Великог Суда у Скопљу, сада са седиштем на Крфу, постављен је г. Чедомир Радовић, јавни правозаступник.

ПУТ КРОЗ ВАЗДУХ

Ко жели да добије приповетку под горњим насловом, коју је написао Д. И. Јејо, нека се претплати на адресу: Франкова ул. бр. 20 Солун.

Цена једна драхма. Ван претплате книга се неће добити.

ОБЈАВА

Италијанска Команда карabinera објављује да се од пожара налази код ње једна каса, две машине за писање и једна машина за шивење. Ове се ствари могу видети сваког дана у команди.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Северно од Ене јака артиљеријска акција. Око подне Немци су покушали јак напад на француске положаје северно од мајура Фроадмон. Француска ватра одбила је нападачне таласе који су се повукли после великих губитака. Око 60 заробљеника са 1 официром остали су у нашим рукама.

У Шампањи французи су одбили један непријатељски напад на сектору Мезон. Французи су продрли у један непријатељски ров

на левој обали Мезе и довели заробљеника.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Појачали смо нешто своје положаје у близини железничке пруге Ипр—Рулес. Преко ноћи белгијске трупе су једним испадом код Диксмиде заробиле 16 војника и заплениле 1 митралез. Французи су јутрос заузели вилу Тигем а у савезничким је рукама и Меркем. Добијено је још нових заробљеника.

РУМУНСКИ КОМИНИКЕ

Осим патролне акције у Буковини, у области Омфери, Солка и Слитиси,ничега важнога. На осталом делу фронта пушкарње и артиљеријска ватра на разним секторима.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — Конференција у Софији није била сазвана да се пручи напад на маједонском фронту. »Морнинг Пост« сазнаје из румунских извора да је та конференција требала да склони Бугаре да учествују у офанзиви, коју би предузели Турци у Месопотамији. Према непријатељској штампи, овом се конференцијом није постигао жељени успех.

ЛОНДОН. — Избори за Уставотворну Скупштину утврђени су за 12. новембар а Скупштина ће се састати 31. новембра.

РИМ. — Аустријска штампа наговештава офанзиву на свима фронтовима. »Најес Фраје Пресе« пише, да се аустријска офанзива простира од Јулијанских Алпа до мора. Аустријски лист признаје да Италијани дају врло јак отпор и задају велике губитке Аустријанцима.

ЦИРИХ. — У Немачкој на станици Шенхаузена, на прузи Берлин—Штендал, догодио се судар возова. Један је био пун деце, а други робе. 27 деца је погинуло а 15 рањено. Погинуло је и машино вођа.

ЊУЈОРК. — Моргана кућа уписала је бонове за нови зајам за 125 милиона.

АТИНА. — Генерал Генадиос, командант атинског корпуса за време децембарских догађаја, изведен је јуче пред ратни суд, зато што ја уништио званична документа, која расветљавају његово државље у тим догађајима.

ЊУЈОРК. — Конгрес је одобрио кредит од 643 милиона долара за конструкцију аероплана. Усвојена су три типа: Капронијев за бомбардовање, други сличан енглеском типу Хандеј Пеџ и један американски, врло велике брзине, за извиђања.

ЛОНДОН. — Аргентински министар трговине поднео је оставку због

ПАРИЗ. — Из Цириха јавља: «Матену» да је Кајзер решио да задржи на њиховим положајима: канцелара Михаелиса, вицеканцелара Хелфериха, министра марине фон Капеле и министра војног фон Штајна. — Пошто је војна странка победила, већина се допусти дискусија о неким тезама које су поднеле организације без званичног карактера.

ПАРИЗ. — Из Цириха јавља: «Матену» да је Кајзер решио да задржи на њиховим положајима: канцелара Михаелиса, вицеканцелара Хелфериха, министра марине фон Капеле и министра војног фон Штајна. — Пошто је војна странка победила, већина се

спрема на реванш.

РИМ. — »Трибуна« јавља: Овде је пропутовао српски пуковник Душан Пешић, који путује у Париз да учествује на савезничкој конференцији.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

15. октобра обична обострана ватра.